

קהילה בבידוד- מקורונה לקרני אור

פתיחתא: "כל דבר שבקדושה לא יהא פחות מעשרה" (ברכות כ:)
ומנין אפלו אַחַד (יכול שתשרה עליו שכינה), שְׁנַאֲמַר (שמות כ), בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
אֲזַכִּיר אֶת שְׁמִי אָבוֹא אֵלֶיךָ וּבִרְכִיתִיךָ". (אבות ג, ו')

קהילתיות הינה אחד מן המאפיינים הבולטים של היותנו ישראלים ויהודים. העם היהודי מבוסס על ההתקהלות, החל מן הפסח הראשון בו כל משפחה נתבקשה להתכנס סביב שה לבית, עבור למצוות ראייה בו העם מתכנס יחד בירושלים שלוש פעמים בשנה, וכמובן מוסד בית הכנסת וחיוב התפילה במניין שמבטא כמעט יותר מכל דבר אחר את העובדה שהיהדות רואה בהתקהלות, בציבור את המצע לקדושה. הדבר נכון לאירועים נוספים: חתונה, ימי שבע הברכות, לוויה, ימי השבעה ח"ו, ליל הסדר הבא עלינו לטובה - הכל נעשה עם אנשים אחרים. נקודה זו היא אחת מסודותיה של היהדות - הרואה את עבודת ה' כעניין לאומי, קהילתי - הנוגע באופן עמוק ברשות הרבים ובפרהסיא ולא עניין ששייך לרשות היחיד בלבד.

גם התרבות הישראלית שלנו ממשיכה את המסורת הזו. אנחנו אוהבים להיות קרובים, מחפשים את החום ואת הקרבה, מחפשים לשמוח ביחד כמו בחג העצמאות וחג ירושלים ולכאוב ביחד כמו בימי הזיכרון לשואה ולגבורה וביום הזיכרון לחללי צה"ל.

נגיף הקורונה לא רק מהווה שעת משבר גדולה מבחינות רבות, הוא אף מקשה עלינו את ההתמודדות עמו על ידי כך שהוא מבודד אותנו איש מעל אחיו. אנו מתבקשים להיסגר כל אדם בביתו, כל משפחה בתוך עצמה. אנחנו סוגרים את בתי הכנסת, בתי המדרש, המנהלים הקהילתיים ומוסדות הציבור החיוניים לנו כל-כך כאוויר לנשימה. לא די שאנו נדרשים לחוות משבר קשה במיוחד במישור החברתי והכלכלי, אנו נאלצים לעבור אותו בבידוד.

בזמן מורכב זה נכון לערוך חשבון נפש אישי ולאומי ואולי אף כלל אנושי. נדגיש כבר כאן - אין בידינו לקבוע את הסיבות לשכר או לעונש, אולם חובתנו הדתית היא לשאול מה אנחנו יכולים ללמוד מהמצב הזה. כל מצב קשה צריך לעורר שאלות וחשבון נפש. גם אנחנו היום יכולים לשאול את עצמנו - מה אנחנו יכולים ללמוד ממצב של בידוד מהקהילה? וכמובן כיצד אנו יכולים להפיק מהמציאות הקשה גם ברכה?

המקום המובהק בו מצאנו שציוותה התורה על בידוד הוא בהקשר של המצורע: "כָּל יְמֵי אֲשֶׁר הִנְעָע בוּ יְטָמָא טְמָא הוּא בְּדָד יֵשֵׁב מִחוּץ לַמַּחֲנֶה מוֹשְׁבוֹ" (ויקרא יג, מו). התורה מצווה באופן ברור

שעל המצורע להיות מבודד משאר המחנה. אנו מכירים ומודעים לדברי חכמים שהצרעת המבודדת אדם מהחברה באה על עוון לשון הרע, אולם בדף זה אנו רוצים להתמקד ברעיונות החיוביים והמחזקים שניתן לחלץ מסיטואציה הבידוד.

המשנה במסכת אבות פרק ג משנה ו, דנה ביכולת להשרות שכונה כתוצאה מעיסוק בתורה :
רבי חלפתא בן דוסא איש כפר חנניה אומר :
עשרה שיושבין ועוסקין בתורה, שכינה שרויה ביניהם, שפאמר (תהילים פב), אלהים נצב בעדת אל.

ומנין אפלו חמשה, שפאמר (עמוס ט), ואגדתו על ארץ יסדה.
ומנין אפלו שלשה, שפאמר (תהילים פב), בקרב אלהים ישפט.
ומנין אפלו שנים, שפאמר (מלאכי ג), אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע וגו'.
ומנין אפלו אחד, שפאמר (שמות כ), בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך.

המשנה הזו מלמדת שעל אף שיש משמעות לחבורה, לשיתוך התורה בעוד "זולת" הרי שעדיין יש מציאות שאדם יכול להשרות שכונה בעולם כבודד.

הרמב"ם בהלכות יסודי התורה (פרק ז' הלכה ד') מתייחס ליכולת להתנבא. כחלק מן ההכנות הוא מונה את ההתבודדות: "כל הנביאים אין מתנבאין בכל עת שירצו אלא מכוונים דעתם ויושבים שמחים וטובי לב **ומתבודדים**, שאין הנבואה שורה אלא מתוך שמחה", כלומר ההתבודדות היא כלי מכין של האדם לנבואה – השראת שכונה. ומה יש בה בהתבודדות שמאפשר לנביא להתנבא?

רמז לתשובה ניתן למצוא בדברי השל"ה **על מסכת יומא דף מ"ו ע"ב** :

"וגם בכמה חיבורים מהראשונים נמצא שההתבודדות והפרישות והדיקות היו נוהגין בה חסידי ישראל, היינו **שבהיותם לבדם מפרישים מדעתם ענייני העולם ומקשרים מחשבותם עם אדון הכל**. וכך לימד מהר"י המקובל הנזכר, שזה מועיל לנפש שבעתיים מהלימוד, ולפי כח ויכולת האדם יפרוש ויתבודד יום אחד מן השבוע או יום אחד בחמשה עשר יום, או יום אחד בחודש, ולא יפחות מזה."

היכולת לפרוש מן החברה, אף שלזמן מועט, היא חשובה משום שהיא מאפשרת לנקות את המחשבה, את הנפש ממרוצת החיים. זה מקנה שלוה שהיא חיונית כל כך להתפתחות הרוחנית שלנו. דברים ידועים ברוח זו כותב רבי נחמן מברסלב בליקוטי מוהר"ן, **תנינא כ"ה** :

"התבודדות היא מעלה עליונה וגדולה מן הכל, דהינו לקבוע לו על כל פנים שעה או יותר להתבודד לבדו באיזה חדר או בשדה ולפרש שיחתו בינו לבין קונו בטענות ואמתלאות בדברי חן וריצוי ופיוס לבקש ולהתחנן מלפניו יתברך, שיקרבו אליו לעבודתו באמת" ..

בדבריו של רבי נחמן יש חידוש נוסף. לא רק השראת שלוה וניקוי המחשבה אלא גם את האפשרות להיפגש באופן בלתי אמצעי עם הקב"ה. השקט, הלבד מעמיד את האדם בעצם מול העובדה שהוא לעולם לא לבד באמת – שכן תמיד הוא עומד מול רבנו של עולם.

למרות כל הדברים הנ"ל, יש לזכור כי כל התבודדות ביהדות היא לזמן מוגבל מאוד, וכי המטרה היא תמיד לחזור ולהתחבר למציאות ולחברה. אולם ברגעים כאלו בהם נכפה עלינו בידוד ניתן גם לחשוב כיצד ניתן לנצל את המציאות העגומה הזו גם למעשים חיוביים. נכון, המציאות היא קשה, והבידוד בבית אינו דומה כלל להתבודדות עליהם דיברנו הרמב"ם, השלי"ה הקדוש ורבנו נחמן. בני הבית נמצאים לידינו והשקט אינו המוצר הזמין ביותר. אולם יחד עם זאת ניתן בהחלט לנצל את הבידוד שנכפה עלינו ועל המדינה כולה לעצירה, להורדת הילוך ממרוצת החיים האינסופיים שלנו - דבר שעשוי בהחלט לסייע להתבוננות פנימית עמוקה שכולנו מתפללים לצאת ממנה מחוזקים למענינו, למען משפחותינו ולמען מדינתנו.

**שנשמע ונתבשר בשורות טובות ישועות ונחמות במהרה
חג חירות שמח!**